

Oslo 15.februar 2016

Til
Byrådsavdelingen for oppvekst og kunnskap (OVK)

VEDRØRENDE FORSLAG TIL NY LØSNING FOR GEITMYRA SKOLEHAGER

Aksjonen "La skolehagen leve – Vern Geitmyra" arbeider for varig vern av Geitmyra skole- og parsellhage og for etablering av et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet på Geitmyra. Aksjonen representerer et stort antall brukere av skole- og parsellhagen på Geitmyra og har tidligere vært representert i Oslo kommunes utredningsarbeid om videre utvikling av Geitmyra. Aksjonen har bidratt til å hindre at flere planer om nedbygging / utbygging av Geitmyra skolehages areal har blitt realisert, eksempelvis kommunens hemmeligholdte planer om utbygging av 450 boliger.

Vi er kjent med at OVK har utarbeidet et notat om videre utvikling av Geitmyra skolehager der det tas til orde for å åpne opp deler av skolehagen slik at flere skoler, aktivitetsskoler, barnehager og publikum generelt kan benytte seg av området. Med forbehold om at det er en vanskelig balansegang å skulle verne om skolenes dyrkingsarealer og elevenes trygghet, og samtidig åpne skolehagen og gjøre den tilgjengelig for publikum generelt, er OVKS mål for skolehagen i stor grad i overensstemmelse med målene som Vern-Geitmyra- aksjonen har for vår virksomhet. Stor var også vår glede da vi leste byrådsrklæringens målsetting om at alle grunnskoler i Oslo skal få mulighet til å bruke skolehager.

På denne bakgrunn er det svært oppsiktsvekkende og foruroligende at OVK i notatet tar til orde for å konkurransutsette skolehagevirksomheten gjennom å ville utlyse en anbudskonkurranse. Det er åpenbart for oss som kjenner forholdene rundt og i skolehagen at forslaget baserer seg på Geitmyra matkultursenter/Andreas Viestads ønske om å gjøre store deler av Geitmyra skolehage tilgjengelig for sin egen virksomhet. Et eksempel på dette er at matkultursenteret nylig har sendt en søknad til Sparebankstiftelsen som omfatter etablering av besøksdrivhus og en rekke andre installasjoner i skolehagen – *uten at dette er gjort i samarbeid med Oslo kommunale skolehager som i dag drifter Geitmyra skolehage.*

I notatet fra OVK fremstilles Geitmyra skolehage som lukket og lite tilgjengelig - en beskrivelse som ser ut til å skulle legitimere forslaget om konkurranseutsetting av virksomheten. Bekrivelsen er feilaktig. Geitmyra skolehage er tilgjengelig og åpen for besøkende – enten det er skoler, barnehager eller andre interesserte – hver dag i tidsrommet 9 -16 når hagen er betjent. I dyrkings- og sommersesongen myldrer det av folk i hagen, og portene er åpne fra tidlig morgen til sein kveld både hverdag og kveld og i ferietiden. Det er en rekke åpne arrangementer i hagen, både i regi av Oslo kommunale skolehager og andre aktører som f.eks. Bønder i Byen-festivalen. Ikke minst brukes Geitmyra i forbindelse med skoleavslutninger, barnebursdager og andre skole- og familiearrangementer. Mange besøkende benytter også skolehagen som tur- og rekreasjonsområde.

I notatet fra OVK er det ikke på noen måte sannsynliggjort hvordan eller hvorfor en anbudskonkurranse vil kunne bidra til at flere skoler, barnehager og aktivitetsskoler vil bruke Geitmyra. Den (eneste) som utvilsomt vil tjene på en konkurranseutsetting er Andreas Viestad, som mest sannsynlig vil vinne en eventuell anbudskonkurranse. Slik sett oppfattes en eventuell gjennomføring av en anbudskonkurranse som en ren papirøvelse.

Mine spørsmål til OVK er som følger:

- Hvorfor skal Utdanningsetaten i Oslo – som i dag disponerer og drifter Geitmyra skolehage – betale en privat aktør for å drive et skolehagetilbud når etaten heller kan bruke penger på å styrke egne faglige og pedagogiske tjenester som ledd i å tilrettelegge for at flere skoler bruker skolehagen? Geitmyra skolehage har i dag kun én ansatt og et beskjedent driftsbudsjett og vil kunne drive betydelig mer undervisning og veiledning med et større budsjett. Økonomisk sett vil det sannsynligvis være langt mer økonomisk for Utdanningsetaten å øke eget skolehagebudsjett fremfor å kjøpe private tjenester.
- Hvilke konsekvenser vil en konkurranseutsetting av skolehagevirksomheten på Geitmyra få for driften av Oslo kommunes øvrige skolehager? Spørsmålet må ses på bakgrunn av at Geitmyra i dag er driftssentral for hele den kommunale skolehagevirksomheten. Det innebærer å bistå øvrige skolehager i Oslo med pløying, jordbearbeiding, frø, planter og pedagogisk veiledning.
- Hvorfor vil OVK – gjennom konkurranseutsetting - legge så sterke føringer for skolehagevirksomheten før Landsbruksmeldingen for Oslo er ferdig behandlet? I landbruksmeldingen som forrige byråd la frem, er det – etter innspill fra Vern-Geitmyra- aksjonen - foreslått å etablere Geitmyra skolehage som et *kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet*. Vern-Geitmyra- aksjonen har på bakgrunn

av byråds erklæringen vært sikre på at det nye byrådet ville *styrke* – ikke *svekke* – denne intensjonen.

- Hvordan kan det ha seg at vi gjennom årevis med borgerlig bystyre ikke på noe tidspunkt har blitt forespeilet en konkurranseutsetting av skolehagevirksomheten på Geitmyra, men så snart vi får et nytt byråd/bystyre blir dette et spørsmål?

Det er vår oppfatning at en anbudskonkurranse vil være et svært negativt tiltak for skolehagevirksomheten i Oslo, og vi vil på det sterkeste advare mot å gå videre med dette forslaget.

Vi synes også det er oppriktig synd at aktører som deler intensjonen om å styrke skolehagevirksomheten vil ende opp som konkurrenter snarere enn samarbeidsparter. Vi oppfatter matkultursenterets fremferd i denne saken og deres søknad til Sparebankstiftelsen som konfliktfremmende, med den konsekvens at det legges et svært dårlig grunnlag for samarbeid både med Geitmyra skolehage og andre aktører på området. Dette er synd, siden matkultursenteret burde kunne være en god samarbeidspartner både for skolehagen og for Vern-Geitmyra- aksjonen. Dessverre har det ikke utviklet seg slik, og vi ber om at OVK fremfor å gå videre med forslaget om anbud, heller ser på hvordan skolehagevirksomheten på Geitmyra kan styrkes i kommunal regi og i forbindelse med Landbruksmeldingen for Oslo.

Vedlagt er Vern-Geitmyra- aksjonens forslag om å etablere et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet på Geitmyra. Forslaget er utarbeidet i nært samarbeid med ledelsen for Oslo kommunale skolehager – som et innspill til Landbruksmeldingen for Oslo.

Med hilsen

Signe Kalsnes

leder

Aksjonen ”La skolehagen leve – Vern Geitmyra”

Mobil 9168 4546

signe.kalsnes@nmh.no

Kommunal satsing på skolehage – forslag til landbruksmeldingen for Oslo om etablering av et kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet på Geitmyra

Skolehagen og Kunnskapsløftet

Skolehagevirksomhet knyttes naturlig til flere fag i Kunnskapsløftet og gir undervisningen en praktisk og utøvende dimensjon, samtidig som elevene utvikler kunnskaper og ferdigheter på mange fagområder. Først og fremst vil dette gjelde innenfor naturfag, samfunnsfag og mat og helse, men skolehagevirksomhet vil også bidra til realisering av kompetansemål i andre fag, f.eks. matematikk, kunst og håndverk og kroppsøving.

Den naturlige skolesekken

Skolehagen utgjør i dag en del av den nasjonale satsingen på *Den naturlige skolesekken*, og medvirker til økt bevissthet om bærekraftig utvikling og økt miljøengasjement hos elever og lærere i grunnskolen. Skolehagen gir økt kunnskap om helse og livsstil, natur- og miljøvern både i et etisk, samfunnsmessig og naturvitenskaplig perspektiv. De faglige målsettingene i *Den naturlige skolesekken* kan alle realiseres gjennom det mangfold av aktiviteter og kunnskapsområder som skolehagen legger til rette for.

I tillegg vil skolehagen og ulike aktiviteter der representere en viktig arena for satsingen på **daglig fysisk aktivitet** for elevene. Særlig i byer og tettsteder vil disse oasene by på alternative former for uteaktiviteter, lek og fysisk utfoldelse. Skolehagen utgjør derfor et viktig tilskudd til mer tradisjonelle kroppsøvingsaktiviteter, og er et alternativ til elever som faller utenfor organiserte idretter eller som trenger noe annet enn kroppsøving for å øke sitt fysiske aktivitetsnivå. Vi vil også trekke frem et særlig viktig aspekt i våre dager: Skolehagen - i samspill med parsellhagen - er møteplass for mennesker med ulik kulturbakgrunn. Her møtes innvandrere- barn, -foreldre- og besteforeldre og etnisk norske i alle aldrer rundt et

interessefellesskap. Her deles kunnskap om mat-tradisjoner og dyrkingsmetoder innenfor en naturlig ramme der alle stiller på lik linje. Slik utgjør skolehagen **en unik møteplass som fremmer integrering og samhold** og en opplæringsarena der elevene lærer toleranse og respekt for hverandres kultur og tradisjoner.

Hvorfor kommunalt kompetansesenter?

Det er tre hovedgrunner til vårt forslag om å opprette **et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet på Geitmyra**:

- Behovet for økt kompetanse hos lærere mht. å utvikle skolehagevirksomheten og integrere den i skolens opplæring og i realiseringen av daglig fysisk aktivitet for elevene
- Behovet for å verne om og bevare eksisterende skolehagearealer generelt og etablere nye arealer for skolehagevirksomhet i tilknytning til skoler i hele Oslo – fortsatt med Geitmyra skolehage som driftssentral for hele den kommunale skolehagevirksomheten
- Sikre at hele Geitmyra skole- og parsellhage bevares for fremtiden

Kompetansebehov

Tar vi utgangspunkt i skolehagevirksomheten i Oslo, ser vi at det har vært et ganske markant fall i både aktivitet og kompetanse de siste 20 årene. Frem til 1988 var det i Oslo mer enn 100 ansatte skolehagelærere - mange av dem med høyt kompetansenivå - og 80-90 skoler med egne skolehageparseller. De siste 20 årene er antallet skoler med skolehage halvert, og mange skoler mangler lærere med kunnskap om skolehage som faglig og pedagogisk læringsarena. Skolene mangler grønn kompetanse. Lærerne er utdannet for å

fremme læring innendørs, og utfordringen for den enkelte lærer ligger ofte i å kunne bruke skolehagen i pedagogisk sammenheng – på måter som får teori og praksis og elevenes utvikling av kunnskaper og ferdigheter til å henge godt sammen – gjerne i en tverrfaglig sammenheng. Utdanningsetaten i Oslo ved Geitmyra skolehage har solid kompetanse til å ivareta opplæring om dyrking og pedagogisk støtte til lærerne, men mangler ressurser til å utvikle dette i ønsket omfang.

Etablering av et kommunalt kompetansesenter med både utprøvningsfelt, fagpedagogisk personale og nettbaserte tjenester, vil bidra til at flere lærere kan tilegne seg kompetanse på skolehagevirksomhet. En kommunal satsing på skolehage vil også være et viktig insitament for utviklingen av fagdidaktisk og tverrfaglig kompetanse i lærerutdanningen og videreutdanningstilbudene til lærere i Oslo-regionen.

Vern av eksisterende kommunale skolehager i Oslo og etablering av nye

Vi kjenner ikke til data som tegner et fullstendig bilde av omfanget av skolehager på landsbasis. I Oslo har vi imidlertid data som viser en sterk reduksjon av skolehagearealer gjennom de siste 20-30 årene. I 1989 utgjorde Oslos skole- og parselhager ca. 180 dekar. I dag er det bare 95 dekar som fortsatt er i bruk til dette formålet, og flere av dagens skole- og parselhager er truet av nedbygging, til tross for at Oslos skole- og parselhager utgjør *mindre enn to promille* av byens areal innenfor utbyggingssonen. Geitmyra skolehage er i en særstilling i Oslo gjennom å være driftssentral og hovedsete for hele den kommunale skolehagevirksomheten. Det innebærer å bistå øvrige skolehager i Oslo med pløying, jordbearbeiding, frø, planter og pedagogisk veiledning.

La skolehagen leve!

vern-geitmyra.no

*La skolehagen leve – Vern Geitmyra mener at situasjonen for skolehagene i Oslo er alvorlig, og at skolehagene lenge har lidd under kommunale nedprioriteringer. Skole- og parsellhagene har stor verdi og stort utviklingspotensial – både som del av opplæringen og i et helse-, ernærings- og byutviklingsperspektiv. **Å løfte skolehagevirksomheten som kommunal satsing og etablere et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet på Geitmyra vil være bærekraftig og fremtidsrettet!***

Geitmyra skolehage

Geitmyra er i dag Norges eldste eksisterende skolehage og utgjør med sine 42 dekar en fantastisk oase midt mellom de tettest befolkede bydelene i Oslo - Sagene, Grünerløkka og St. Hanshaugen. Allerede fra starten av var Geitmyra hjerte og sentrum for all skolehagevirksomhet i Kristiania. I 1909 ga kommunen tillatelse til at området kunne benyttes til skolehager for skolene Møllergata, Foss, Bolteløkka, Lilleborg, Sagene og Grünerløkka. Fortsatt er disse – og flere andre skoler og barnehager – aktive brukere av skolehagen. Området har vært i kontinuerlig kommunal drift som skolehage/parsellhage og er i dag både veldrevet og godt utnyttet. Kombinasjonen skolehage – parsellhage er ideell i den forstand at området brukes av mange mennesker fra tidlig morgen til sein kveld og i alle helger og ferier i hele dyrkingssesongen (april – oktober/november). I tillegg brukes området av skoler og barnehager på vinterstid til lek og fysisk aktivitet. I vår tid er Geitmyra også en unik flerkulturell møteplass rundt parsellhagevirksomheten og ulike organisasjoners aktiviteter. Det finner årlig sted en rekke arrangementer i Geitmyra skolehage, f.eks. Bønder i byen-festivalen og skolehagens familiedager. Skolehagevirksomheten er nylig styrket gjennom etablering av et stort og flott utekjøkken som er dimensjonert for hele skoleklasser. Kjøkkenet er et resultat av en raus gave fra Sparebankstiftelsen til Vern-Geitmyra-aksjonen og er etablert i nært samarbeid med Geitmyra skolehage.

Etablering av Geitmyra skolehage til et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet innebærer:

- Utvikling av pedagogiske tilbud til skolene knyttet til læreplaner for Kunnskapsløftet med vekt på miljøvern, dyrking, økologi og matproduksjon
- Utvikling av tilsvarende tilbud til barnehagene og til Aktivitetsskolen
- Utvikling av pedagogisk materiell tilpasset læreplanen og dagens behov
- Praktisk veiledningstjeneste til lærere og skoler – i skolehagen og gjennom utvikling av et nettsted for Oslo kommunale skolehager
- Praksisarena for lærerstudenter og studenter innenfor andre aktuelle fagområder
- Kurstilbud på ettermiddags- og kveldstid og i helger for parselldyrkere og andre interesserte
- Styrking av daglig fysisk aktivitet i skolen: I kommunal og statlig satsing på daglig fysisk aktivitet i skolen er det et mål at aktiviteten skal være allsidig og omfatte alle grupper av barn. Utvidet bruk av skolehagen som uteområde for lek og fysisk aktivitet vil bety mer allsidig bruk av området, både sommer og vinter. Det er en utfordring for sentrumsskolene å muliggjøre at den daglige fysiske aktiviteten kan foregå mest mulig utendørs. Dette kan realiseres for mange av skolene i de tettest befolkede bydelene i Oslo fordi de ligger i gangavstand til Geitmyra.

Konklusjon

En kommunal satsing på skolehagevirksomhet og etablering av et kompetansesenter vil støtte opp om ulike satsinger i kommunen. Vi vil særlig understreke den betydningen skole- og parselhagen har som flerkulturell møteplass og arena for integrering, samt for kunnskap om sunn ernæring, helse, miljøbevissthet og naturvern. I et fremtidsperspektiv vil skolehagen også være et viktig tilskudd til selvberging og egen matproduksjon. Og sist, men ikke minst: skolehagen betyr økt livsglede for svært mange mennesker som bruker den – både til dyrking og som kilde til naturopplevelse. |

Opprettelse av et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet vil bety:

- Økt fokus på skolehager og skolehagevirksomhet i hele Oslo
- Økt ressurstilgang for skolehagevirksomheten
- Utvikling av faglig og pedagogisk materiell om skolehagevirksomhet som del av opplæringen
- Styrket praksisarena for faglige og tverrfaglige opplæringstemaer om fysisk aktivitet, mat og helse, naturfag, miljøvern og økologi
- Kompetanseheving for elever, lærere og skoler i hele kommunen

Ved å ta noen riktige grep nå vil vi kunne høste store gevinster i mange år og i mange generasjoner fremover. Det haster! Dette er vårt innspill til den kommende landbruksmeldingen for Oslo.